

Celoroční hra „ROK V PŘÍRODĚ“ 3. část

„PROSINEC je měsícem JEHLIČNATÝCH STROMŮ“.

Dalo by se říct, že druhá polovina posledního měsíce v roce – **prosinec** – je provoněná jehličím smrčků, borovic a jedliček, které si kupujeme domů jako vánoční stromečky. A tak se vlastně každý z nás s nějakým „jehličnanem“, jak se zkráceně jehličnatým stromům říká, v této době setkáme. Máme tak možnost si, v klidu domova či ve škole, zblízka prohlédnout malý jehličnan, který dlouhou dobu rostl v lese.

Jehličnaté stromy rostly na Zemi dávno před tím, než se tu objevili lidé. Patří tak mezi nejstarší rostliny. Bezpečně je poznáme hlavně podle toho, že mají tenké jehličkovité listy. Jehličí je tuhé a pokryté voskovou vrstvou. Ta chrání jehličí před vyschnutím. Na větvích jehličnanů rostou šišky, ve kterých se ukrývají semínka. V některých jehličnatých lesích panuje šero a až „ohlušující ticho“. Vysoké stromy totiž propouštějí méně světla. Zem pod nimi pokrývá silná vrstva jehličí.

Presvědčit se o tom můžeme při přírodovědné vycházce – a to 19. prosince, kdy se vydáme do nedalekého lesa, abychom připravili vánoční nadílku i pro lesní zvířátka.

Pokud budete mít zájem, chuť a náladu, můžete se k nám přidat ☺☺☺

Více informací najdete na webových stránkách a plakátech DDM.

1. úkol: Tentokrát to nebude básnička, ale úkol vhodný spíše do pracovních činností. Pokud rád/a pracuješ s papírem, nůžkami, lepidlem či jiným materiálem, zkus vyrobit **ORIGINÁLNÍ PŘÁNÍ**, kterým můžeme potěšit někoho, kdo si to opravdu zaslouží!

Vyrobené „PŘÁNÍČKO“ přines k nám do domečku a darujeme ho někomu, kdo si to zaslouží. Vždyť v našem okolí je mnoho „lidiček“, kteří jsou na Vánoce sami a nemají nikoho, kdo by je potěšil, třeba jen malým vánočním přáníčkem.

2. úkol: **STROMEČEK Z NAŠEHO NÁMĚSTÍ – vánoční vyrábění**

Na příchod Vánoc se chystáte nejen Vy děti, my dospěláci, ale i města, městečka a vesnice. Většina náměstí, obchůdků a výloh je krásně osvětlena, vyzdobena vánočním stromečkem a betlémem. Vytvoříme si vánoční městečko se stromečkem uprostřed náměstí. Pokud budete mít chuť, můžete si vytvořit obrázek svého vlastního „domečku“ i se stromečkem, který zde máte nazdobený. Záleží na Vás a Vaší fantazii.

Výtvarné práce budou pěknou vánoční dekorací u nás na „DOMEČKU“.

VÝTVARNÝ MATERIÁL:

čtvrtka nebo karton (A4, A3), zbytky různých vánočních papírů s drobnějším vzorem, barevné papíry (podle barevného ladění vánočních papírů), a pokud nemáte stříbrný nebo zlatý papír, postačí obyčejný allobal

POMŮCKY A NÁČINÍ:

nůžky, tyčinkové lepidlo, gelový fix – stříbrný, zlatý nebo bílý

PRACOVNÍ POSTUP:

1. Ze zbytků vánočních a barevných papírů vystříhujte věže, domečky, kostelíky, uličky, podloubí apod. Kombinujte vzorované a jednobarevné papíry.
2. Vystříhnete také velký vánoční strom, umístěte ho doprostřed zvoleného formátu a kolem začněte rozmisťovat jednotlivé domečky. Zatím nelepte.
3. Pokud plochu rovnoměrně zaplníte a domečky uspořádáte podle vlastní představy, můžete tvary nalepit.
4. Po nalepení všech prvků dozdobte domečky zlatým papírem, alobalem nebo dokreslete fixou (věžičky, detaily na fasádě, ozdoby na stromečku apod.). Nakonec můžete dodělat ještě sněhové vločky pomocí temperových barev a otisků prstů. Městečko nebo Váš dům či ulice jsou hotové a Vánoce mohou přijít.

POKUS, který si můžeš vyzkoušet doma nebo se svými kamarády ve třídě.

JAK ŠÍŠKY PŘEDPOVÍDAJÍ POČASÍ

K tomuto našemu pokusu se šíškami potřebujeme smrkové nebo borovicové šišky. Že je nemáte? Nevadí. Stačí, když zajdete do lesa a nějaké tam najdete. Šišky totiž dokážou „předpovídat“ počasí a my je budeme potřebovat k výrobě jednoduchého *barometru a hygrometru*.

A co to vlastně šišky jsou? Jsou to plody jehličnatých stromů. Jsou tvrdé a pokryté šupinami. Barvy šišky se v průběhu roku mění: nejprve je šiška zelená a když je zralá, zhnědne. Jsou různě velké a mají různé tvary.

Za chladného počasí (a v dešti) jsou šišky neprodyšně uzavřené. V suchu a teple se naopak začínou otevírat. Šišky se otevírají a trousí ze sebe semena pouze za suchého počasí. Pokud má přijít déšť nebo mráz, zase se uzavřou. A jsme u našeho pokusu!!!

K pokusu použijeme třeba borovicovou šišku. Když ji ve třídě položíme na okenní parapet – k topení – šiška se rozevře. Když ji na chvíli ponoříme do vody, uzavře se. Pokus můžeme několikrát opakovat a šiška se pokaždé bude chovat stejně.

BAROMETR

BAROMETR – je jednoduchý přístroj (trošičku připomíná budík) k měření tlaku vzduchu. Když je venku hezky, ručička na barometru stoupá. Když je venku ošklivě a prší, ručička klesá dolů. O šíškách víme, že se otevírají a zavírají podle toho, zda jsou v teple, anebo v chladu.

Potřebujeme: borovicovou nebo smrkovou šišku, modelovací hmotu (plastelínu), malý nožik

JAK si barometr vyrobíme: Šišku, její širší stranu upevníme do plastelíny jako do stojánku. Pak ji dáme ven do stínu. Budeme sledovat, jestli je otevřená nebo zavřená. Kontrolujte ji každý den, jak vypadá, když bude hezky a sluníčko, měla by být otevřená. V opačném případě zůstane zavřená. Teď v prosinci nemusí venku „šiškový“ barometr fungovat. Pokus s ním můžete zopakovat na jaře.

HYGROMETR

HYGROMETR – je přístroj, který měří vlhkost vzduchu. Někdy bývá společně s BAROMETREM na jedné desce a dost se mu vzhledem podobá. Ručička na něm se také pohybuje „sem a tam“ podle toho, jakou vlhkost vzduch má. Šupiny borovicových šišek se v suchu otevírají a ve vlhku zavírají. Této jejich vlastnosti využijeme a sestrojíme si jednoduchý měřič vlhkosti vzduchu – hygrometr.

Potřebujeme: šišku z borovice, karton, dlouhou třísku, tužku

JAK hygrometr vyrobíme: Do vhodného místa mezi šupinami šišky zabodneme tenkou třísku – dostatečně dlouhou, aby její konec mohl ukazovat určitou odchylku. Na tužší papír nakreslíme jednoduchou stupnici a připevníme ji na stěnu za poličkou. Šišku postavíme k papíru s načrtnutou stupnicí a hygrometr je hotov.

POJĎ SI ZAHRÁT, ZACVIČIT

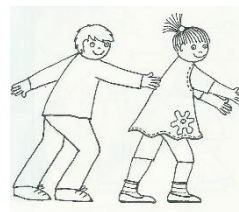
A protože jste byli moc šikovní, zahrajeme si jednoduchou hru. Určitě si ji můžete zahrát i ve školní družině.

SMRKOVÁ HONIČKA

Počet hráčů: skupina, třída

Bez pomůcek

Hráči běhají ve vymezeném herním prostoru. Jeden z hráčů má „babu“ – honí ostatní. Koho se dotkne, ten si sedne do dřepu – opadalo mu jehličí. Můžeme stopovat, za jakou dobu opadají všechny smrky. Hru několikrát opakujeme. V každém kole se mění úloha honiče.

OŽIVLÁ BOROVICE

Počet hráčů: skupina, třída

Bez pomůcek

Hráči se rozestoupí po celé herní ploše. Jeden hráč sedí uprostřed ve dřepu. Představuje jehličnatý strom – třeba borovici. Ostatní hráči postupně přistupují k borovici a dotýkají se jí. Hráč – představující borovici – „obživne“ a snaží se hráče chytat oběma rukama. Koho se jen dotkne, s tím si vymění úlohu.

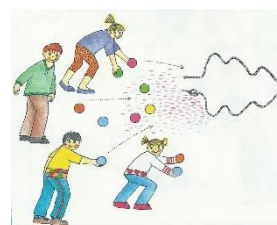

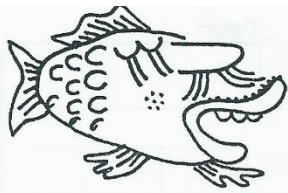
ZDOBÍME STROMEČEK

Počet hráčů: skupina, třída

Pomůcky: malé míčky, lano – švihadla

Hráči stojí na jedné straně tělocvičny. Na druhé straně pomocí lana či švihadel vyznačíme stromeček. Vedoucí hry drží v ruce koš s malými míčky, které vysype na zem. Poté dá pokyn: „ZDOBÍME STROMEČEK“. Hráči začnou míčky sbírat a nosit je do vyznačeného stromku. Míčky se nosí po jednom. Každý hráč si nasbírané míčky počítá. Vítězem se stává ten, který nasbíral a ozdobil „lanový“ či „švihadlový“ stromeček největším počtem míčků. Hru můžeme opět několikrát opakovat.

RYBÍ VÁNOCE

Na Vánoce kapr zpívá,
kapr zpívá v potoce:
Přeje rybám šťastné svátky
a veselé Vánoce.

Zpívá okounům a pstruhům,
karasům a bělicím,
štikám, úhořům i sumcům,
rakům, čolkům, ústřicím.

Zpívá žábám, škeblím, krabům,
aby byli veselí.
Ti, co byli nejhodnější,
Ježíšek jim nadělí.

Nadělí jim čistou vodu
v rybníku i v potoce,
aby měly všechny ryby
letos pěkné Vánoce.

**Doplni do křížovky názvy všech deseti ryb
a dozvíš se, která ryba nemá ráda Vánoce.**

Napsal a nakreslil: Karel Benetka

